

Claus Madsen

MSC (SCIENCE), KONTORCHEF, SENIOR RÅDGIVER FOR INTERNATIONALE RELATIONER I INTERNATIONAL ORGANISATION

(fra <http://www.radikale.net/claus-madsen/indlaeg/2014/06/04/demokrati-i-krise-stroetanker-om-politisk-kommunikation-og-vilkaarene-for-den-brede-politiske-debat>)

Demokrati i krise? Strøtanker om politisk kommunikation og vilkårene for den brede politiske debat

04-06-2014 09:17:04 - 16 KOMMENTARER

Hvordan bruger vi medierne i politisk kommunikation og hvordan bruger de os? Er det fremmede for demokratiet eller undergraver det den politiske kultur og skaber det nye kløfter i samfundet?

Ved de Radikales Nytårsmøde i 2011 stak en ung journalist fra DR-TV en mikrofon op i hovedet på mig og spurgte mig, hvem jeg syntes var bedst påklædt – Helle Thorning Schmidt eller Lars Løkke. I dag vil man måske sige, at spørgsmålet var mere subtilt end som så, men dengang følte jeg – med forlov – at det var et tåbeligt spørgsmål. Journalisten kan heller ikke haft meget held med sig hos andre deltagere. Resultatet blev nemlig et kort indslag med en ”tøjekspert”, men uden nogen af de svar, de radikale medlemmer havde afgivet. Det glædede mig. Det drejer sig om politik, om indhold, tænkte jeg. Tog jeg fejl?

Det er blevet sagt, at fokus har flyttet sig fra politik til personer, og med den måde især TV fungerer, er det de politikere, der er ”telegene” og har de mikrofonvenlige ”one-liners” parat, der vinder den offentlige debat. Den effekt er om muligt blevet forstærket af Twitter-verdenen, med den forskel, selvfølgelig, at her er der intet filter indover. Twitter er direkte kommunikation, men med stærke indholdsmæssige begrænsninger.

Men det faktum, at vore politikere lever i og med en verden af konstant medietilstedeværelse, har ikke ført til større fokus på politisk indhold. Snarere tværtimod.

Når politik bliver så ”person-bundet”, kommer det også i høj grad til at dreje sig om personsager. Om tøj, ferier, private skraldespande, osv. Men også om noget andet: Midt i Venstres dybe formandskrise skrev Søren Pind (med hvem jeg sjældent er enig) i går i Berlingske Tidende disse bitre ord: *”...moralisering med sin klæbrige, stinkende selvretfærdighed synes i disse måneder og år at trænge ind overalt uden modstand, presset ind ad hurtige kommentarer spredt med lynets hast, der som bødler straks fælder dom. Og Gud nåde og trøste dem, der søger at stå op imod dem.”* Det er ikke uden en vis ironi, al den stund at Søren Pind gerne selv placerer sig på moralens høje stade. Men hans udsagn er værd at tænke over.

Det underliggende problem er, at kløften mellem politik og samfund i dag synes større, end nogensinde tidligere siden systemskiftet for langt over 100 år siden. Jeg ser kombinationen af lav valgdeltagelse ved Europaparlamentsvalget og de mange proteststemmer i samme lys. Mange folk ser ikke sig selv som repræsenterede af ”systemet”. For ofte bliver det til et deprimerende billede af ”dem deroppe” (som gør, hvad der passer dem), mod ”os hernede” (som ingen lytter til). Det er ikke kun et dansk fænomen, men et europæisk, hvilket blot gør det hele meget værre.

En af årsagerne er, som nævnt, det stærke fokus på personer og personsager, men det er langt fra hele forklaringen. Verden i dag er ekstremt kompleks, de problemer, vi er konfronteret med, ligeså. Og det uanset om det handler om at styre et lands økonomiske udvikling i en globaliseret verden, at beskytte klimaet, at opretholde en forsyningssikkerhed for energi og andre råvarer, at sikre fred og frihed i en verden i forandring, at håndtere den eklatante materielle ulighed

på denne planet (som i stigende grad også bliver et problem for os, de rige), osv., osv. Og det er problemer uden simple løsninger. Når problemerne er komplicerede – og svarende ligeså – bliver det for mange vælgere et spørgsmål om tillid snarere end om indsigt. Mange politikere har måttet sande, hvad det betyder, når denne tillid forsvandt – sagligt begrundet eller ej. Men det er ikke hele historien.

Et element er måske også, at mange politikere overdriver deres egen betydning. I denne komplicerede verden er der mange andre aktører, som øver indflydelse; ofte en langt større og mere umiddelbar indflydelse og med direkte resultater end politikerne. Erhvervslivet er et eksempel, men der er også andre kræfter såsom teknologi-spring (tænk f.eks. på internettet eller genteknologi). Jeg argumenterer ikke for den verdensopfattelse, der bredte sig for 20 år siden, at vi skal overlade styret til erhvervslivet og bare give den kapitalistiske økonomi frie tøjler. Finanskrisen har helt klart vist, at det var en blindgyde. Men vi bør erkende, at også politik har sine begrænsninger. Det er svært i et demokrati.

Samtidig bør vi fastholde budskabet, at i et menneskeskabt samfund er det mennesker, der kan forandre det. Der er ingen grund til at blive hjemme på sofaen, hvis man er utilfreds. Hvis ikke vi trænger igennem med det budskab, bliver forståelsen af samfundet som vort fælles eje og ansvar, forvandlet til en jagt på syndebukke: Indvandrere, regeringen, EU, kort sagt: *"De andre"*. Og helst dem, der ikke kan forsvare sig. Netop hvad EL og DF har forstået.

Jeg tror derfor, at den vigtigste opgave, vi står overfor, ikke er spørgsmål om topskat, grønne afgifter, 0,6 % stigning i de offentlige budgetter osv., men kampen for demokratiet som et bredt folkeligt projekt og som en styreform, i hvilket indholdsargumenter måles og vejes mod hinanden – kort sagt: Om en politisk kultur, som jeg ser som værende i fare i disse år. Folkemødet på Bornholm er et glimrende initiativ i den retning, men spørgsmålet er, om vi ikke skal invitere til yderligere nytænkning på dette område.